

Fördjupning steg 3- Grundläggande huvudfunktioner

Innehåll

1.	IDENTITET	3
2.	VÄGVISNING	4
3.	ORIENTERING	5
4.	INFORMATION OCH REGLER	6
5.	TOLKNING / BERÄTTANDE/NATURVÄGLEDNING	7
6.	BEKRÄFTELSE	8
7.	VARNING / SÄKERHET	9
8.	SERVICEINFORMATION	10

1. Identitet

Vad funktionen är

Identitetsskyltning:

- markerar att besökaren **har anlänt till en plats**
- tydliggör **vad platsen heter**
- visar (ibland) **vem som förvaltar eller ansvarar för platsen**
- signalerar övergång: *utanför området → inne i området*

Vilket behov den svarar mot

”Var är jag – och vilken plats är detta?”

Det handlar om:

- trygghet
- legitimitet
- förtroende
- platsens status (t.ex. skyddat område)

Vad identitet inte ska göra

- inte visa vägar
- inte förklara regler
- inte berätta platsens historia
- inte konkurrera med andra avsändare

Typiska lägen

- huvudentré
- sekundär entré
- övergång från vardagsmiljö till skyddat område

2. Vägvisning

Vad funktionen är

Vägvisning:

- hjälper besökaren att **välja riktning**
- svarar på frågan *"åt vilket håll ska jag nu?"*
- reducerar tvekan och onödiga omvägar

Vilket behov den svarar mot

"Hur tar jag mig vidare från just denna punkt?"

Detta är en **akut funktion**:

- informationen måste vara snabb
- budskapet måste vara entydigt
- inga förklaringar eller bakgrund behövs

Vad vägvisning inte ska göra

- inte identifiera platsen
- inte visa karta
- inte ge historik eller värden
- inte informera om regler (utom undantagsvis)

Typiska lägen

- stigkorsningar
- otydliga vägval
- där flera mål är möjliga

3. Orientering

Vad funktionen är

Orientering:

- hjälper besökaren att **förstå helheten**
- visar *var jag är* i relation till andra platser
- ger överblickbarhet kring vilka upplevelser/aktiviteter, anläggningar/anordningar som finns och var
- ger mental karta och överblick

Vilket behov den svarar mot

"Hur hänger platsen ihop – och var befinner jag mig i den?"

Orientering kräver:

- mer tid
- mer uppmärksamhet
- ofta karta eller schematisk illustration

Vad orientering inte ska göra

- inte ersätta vägvisning i varje korsning
- inte försöka reglera beteende i detalj

Typiska lägen

- entréer efter parkering
- strategiska noder
- platser där man gör val för längre sträcka

4. Information och regler

Vad funktionen är

Informations- och regelskyltning:

- gör det **möjligt att följa platsens villkor**
- tydliggör vad som är:
 - tillåtet
 - förbjudet
 - rekommenderat

Vilket behov den svarar mot

"Vad gäller här – och vad förväntas av mig?"

Denna funktion:

- skyddar platsen
- skyddar besökaren
- skyddar förvaltaren juridiskt

Vad information/regler inte ska göra

- inte vägvisa
- inte ersätta tolkning eller berättande
- inte ligga på alla skyltar "för säkerhets skull"

Typiska lägen

- entréer
- övergång till känsligt område
- innan situationer där fel beteende får konsekvenser

5. Tolkning / berättande/naturvägledning

Vad funktionen är

Tolkning:

- förklarar **varför platsen är viktig**
- skapar förståelse, engagemang och respekt för området eller platsen
- ger djup åt upplevelsen

Vilket behov den svarar mot

”Varför är detta en speciell plats – och varför ska jag bry mig?”

Tolkning:

- är frivillig
- är aldrig akut
- kräver uppmärksamhet och tid

Vad tolkning inte ska göra

- inte störa vägval
- inte dominera entréer
- inte bära praktiska instruktioner

Typiska lägen

- utsiktsplatser
- rastplatser
- platser där man ändå stannar
- Platser för upplevelse

6. Bekräftelse

Vad funktionen är

Bekräftelse:

- försäkrar besökaren om att hen är **på rätt väg**
- används när vägval redan är gjort

Frågan den svarar på

"Har jag valt rätt – fortsätter jag som tänkt?"

Ofta mycket diskret:

- liten markering
- riktning utan text eller pil
- Symbol och färg eller siffra och färg

7. Varning / säkerhet

Vad funktionen är

Säkerhetsfunktion:

- uppmärksammar risker som inte är självklara
- handlar om att förebygga olyckor

Frågan den svarar på

”Vad måste jag vara uppmärksam på just här?”

Denna funktion bör:

- användas restriktivt
- aldrig banaliseras
- aldrig blandas med berättande

8. Serviceinformation

Vad funktionen är

Service: Skyltning som specifikt riktar sig att informera om service. Kan utgöras av endast symbol/pictogram

- visar praktiska resurser som:
 - toalett
 - rastplats
 - sophantering

Viktigt

Serviceinformation är varken vägvisning eller orientering – den är egen.